

ILSVÅG HOLDING AS
Skigelstrandvegen 32
5585 SANDEID

Kontakt saksbehandler

Susanne Bøe, 51568903

Tillatelse etter forurensningsloven - Utslipp fra 375 tonn biomasse på lokalitet 12116 Ilsvåg land - Ilsvåg Holding AS

Statsforvalteren i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden til Ilsvåg Holding AS.

Det gis tillatelse til utslipp fra en produksjonsramme av 375 tonn biomasse per år, tilsvarende 1,5 millioner smolt av laks og ørret à 250 gram.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Det settes krav om at virksomheten skal overvåke organisk belastning gjennom undersøkelser av marin bløtbunnsfauna og sedimenter.

Det tas gebyr for vår saksbehandling.

Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til søknad av 20.04.2021 med tilhørende saksvedlegg fra Ilsvåg Holding AS med merknader fra offentlig høring. Søknaden omfatter endringer i produksjonsrammen på lokalitet Ilsvåg Land.

I det følgende vil vi gjøre rede for Statsforvalterens myndighet etter forurensningsloven, saksbehandling av søknaden, begrunnelse for vedtaket, opplysninger om gebyr og klagerett.

Statsforvalteren i Rogaland gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Statsforvalteren videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelig teknikker.

Vi vil understreke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Denne tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontroll-loven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven, samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Tillatelse til utslipp fritar ikke virksomheten fra plikt til å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover eller plikt til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover.

Vedtak

I medhold av forurensningsloven § 11 jf. § 16 gir Statsforvalteren i Rogaland tillatelse med vilkår til IIsvåg Holding AS for landbasert akvakulturdrift på lokalitet IIsvåg Land med en produksjonsramme på inntil 375 tonn per år.

Utslippstillatelse av 19.11.2015 trekkes tilbake fra samme tidspunkt.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet. Det er i tillatelsen satt krav om overvåking av organisk belastning på marin bløtbunnsfauna og sedimenter.

Statsforvalteren i Rogaland har ved avgjørelsen om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldloven (nml) § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften.

Frister:

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever.

Tiltak	Frist	Vilkår
Godkjenning av overvåkingsprogram	Innen 1. februar 2022. Programmet skal inneholde et forslag til overvåkingsstasjoner (minimum 3 stasjoner; ved utslippspunkt, i strømreretning for utslippspunktet og referansestasjon).	12.2
Trendovervåking av marin bløtbunnsfauna og sedimenter	Første gang innen utgangen av 2022, deretter minst hvert 4. år.	12.2

Klagerett

Vedtaket kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet frem, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffe seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringene som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Rogaland.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak slutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelse av spørsmål om gjennomføring kan ikke påklages.

Varsel om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om utslippstillatelse er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensingsforskriften. Statsforvalterens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 6, jf. forurensingsforskriften § 39-4. Virksomheten skal derfor betale et gebyr på **kr 33 800,-** for Statsforvalterens behandling av søknaden.

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i saken rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Vi ber om at eventuelle merknader om gebyret sendes til Statsforvalteren innen 14 dager etter at dette varselet er mottatt.

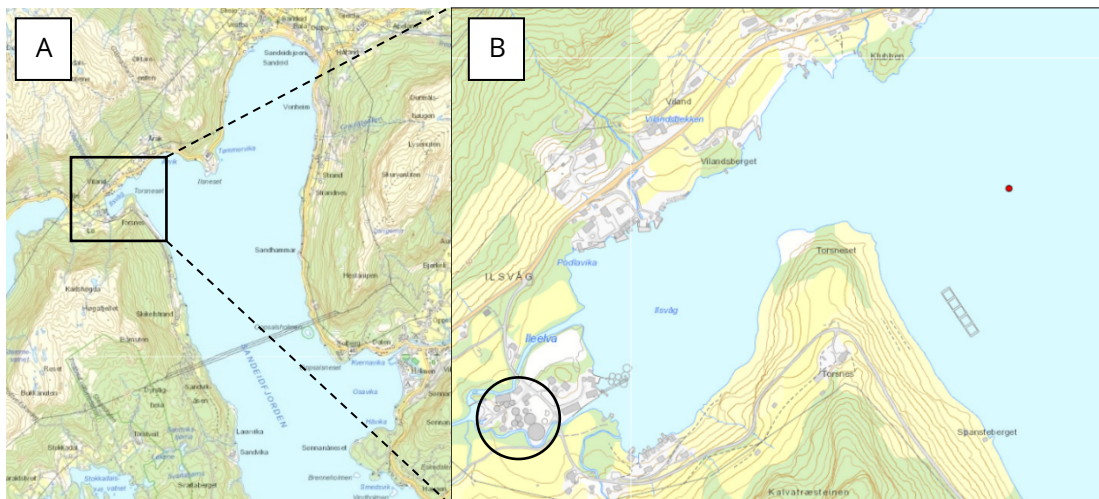
Søknad

Ilsvåg Holding AS søker om å øke totalt tillatt biomasse fra 150 tonn (tilsvarende 1,5 M fisk à 100 gram) til totalt 375 tonn (tilsvarende 1,5 M fisk à 250 gram).

Søknaden begrunnes med at det er behov og etterspørsel etter å produsere større smolt.

Settefiskanlegget på lokalitet Ilsvåg Land er lokalisert på gnr. 31, bnr. 8 i Vindafjord kommune. Utslippspunktet er plassert på 67 m dyp ca. 1 km fra settefiskanlegget i Ilsvåg og ca. 250 m fra land øst for Torsneset i Sandeidfjorden (**Figur 1**).

Urenset utslipp fra settefiskanlegget ledes i dag ca. 1 km ut, til ca. 67 m dyp i Sandeidfjorden.

Figur 1 - A) Settefiskanlegget sin beliggenhet i Ilsvåg, nordvest i Sandeidfjorden, Vindafjord kommune. B) Plassering av settefiskanlegget i Ilsvåg. Utslippspunktet er merket med rød sirkel. Kartgrunnlag: Temakart Rogaland 2021.

Rettslig grunnlag

Statsforvalteren kan med hjemmel i forurensningsloven § 11 etter søknad gi tillatelse til virksomheter som kan medføre forurensing. Etter forvaltningsloven § 17 har Statsforvalteren plikt til å utrede saken så godt som mulig før vedtak treffes. Forurensingsforskriften § 36-2 setter krav til informasjon som skal følge med søknader om utslippstillatelse.

Søknader om utslippstillatelse etter forurensningsloven må i tillegg vurderes etter vannforskriften sine bestemmelser, jf. §§ 4-6 og 12, som setter strenge normer for hvor mye miljøkvaliteten i vannforekomster kan påvirkes ved nyetablering eller endring av eksisterende virksomheter. Disse bestemmelsene gir visse rammer for Statsforvalterens skjønnsutøving i forurensningssaker.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, jf. § 7. Det pålegger derfor Statsforvalteren å vurdere betydningen av de enkelte prinsippene i nml i sammenheng med vår behandling av søknader om tillatelse til utslipp for akvakulturvirksomheter.

Planavklaring, forhåndsvarsling og høringsuttalelser

I samsvar med forurensingsforskriften § 36 ble søknaden lagt ut til offentlig ettersyn. Utleggingsperioden var mai 2021 til juli 2021. Høring ble lagt ut på Statsforvalteren i Rogalands hjemmeside, til offentlig høring hos Vindafjord kommune, og sendt til en rekke kopiadresser. Saken ble offentlig kunngjort i Haugesund avis og i Grannar i uke 28.

Vindafjord kommune, merknad av 16.09.2021:

Området hvor anlegget ligger er satt av til næringsformål i kommuneplanen og omsøkte endringer er i tråd med reguleringsplan 1160-02-02 for *Ilsvåg Fisk*.

Det er oppnådd svært god miljøtilstand ved utslippspunktet i 2018 og 2020 og at vannforekomsten oppnår «meget god» tilstand. Eventuelle vilkår for utslippet må følges opp og driftsplaner må ta nødvendige hensyn til natur og miljø generelt. Dersom tilstanden i vannforekomsten kommer i en av de tre nederste tilstandsklassene krever vannforskriften at det iverksettes tiltak.

Det forventes at produksjonen ved anlegget og økning av utslipp ikke skal forringe miljøtilstanden i Sandeidfjorden.

Vindafjord kommune har også kommentert Fiskarlaget Vest sine uttalelser; Det påpekes at denne merknaden er knyttet til selve utslippet og ikke spesifikt til økningen i produksjon og utslipp. Kommunen er enig i at det må tas nødvendige hensyn til natur og miljø og at det blir tatt hensyn for å forhindre at tiltaket forringer miljøtilstanden i Sandeidfjorden. Fiskarlaget skriver at det må tas hensyn til fiske i området, men kommunene påpeker at det ikke er søkt om endring av tekniske installasjoner.

Kystverket, merknad av 14.06.2021:

Omsøkt tiltak vil ikke påvirke Kystverkets interesser. Kystverket har således ingen merknader til søknaden.

NVE, epost av 05.07.2021:

Statsforvalteren har mottatt en epostkopi fra NVE til søker og Rogaland fylkeskommune hvor de minner om at det ved utvidelse av produksjon av settefisk/landbasert akvakultur der forbruket av ferskvann øker eller blir endret på annen måte skal dette avklares etter vannressursloven før det kan gis tillatelse etter akvakulturloven, jf. akvakulturloven § 6, punkt d).

Det vises også til søknadsskjema for akvakultur i landbaserte anlegg (pkt. 2.4) samt veileder for utfylling av søknadsskjema der dette står tydelig i innledningen: «For akvakultur - med uttak av ferskvann - avgjør NVE om inngrepet er konsesjonspliktig etter vannressursloven. Søknad og henvendelse om konsesjonsplikt skjer til NVEs aktuelle regionskontor, og det skal foreligge konsesjonsfritak eller konsesjon før søknaden sendes fylkeskommunen».

Tilsvare fra søker, epost av 06.06.2021:

I henhold til epostkopi fra søker sin konsulent (Rådgivende Biologer) vil spørsmål om konsesjonsplikten avklares med NVE i løpet av høsten 2021. Søker vil sende en formell søknad dersom NVE finner dette nødvendig.

Fiskeridirektoratet, merknad av 30.08.2021:

Det vises til utslippspunktets nærhet til fiskeriinteresser, deriblant gytefelt/områder, fiskeplass for passive redskaper (settegarn) og kaste/låsettingsplasser i nærheten av utslippspunktet. Indikasjoner på mye fiskeri i området tilsier at det er spesielt viktig å ta vare på gyteområder og fiskeplasser.

Det vises også til utslippets nærhet til ålegressamfunn ved Kobbaskjeret og at dette har viktig funksjon som habitat for en rekke organismer og yngel-, beite-, og oppvekstområde for flere marine arter. Det må derfor tas hensyn til ålegressamfunn. Det kan også være forekomster av marint biologisk mangfold som ikke er registrert eller kartlagt i området.

Fiskeridirektoratet anmoder om at utslippsvannet renses før utslipp til sjø dersom det gis tillatelse til økning av biomasse.

Fiskarlaget Vest, merknad av 01.09.2021:

Fiskarlaget har sendt saken til Tysvær Fiskarlag.

Det vises til at siden sist søknad har utslippet til Ilsvåg Holding blitt flyttet ut i sjø og går i dag urensset ut på 67 m dyp. Det vises også til at lokalitet Skigelstrand i samme vannforekomst har fått utvidet biomassen betydelig for noen år siden.

Det vises også til registrerte og ikke-registrerte områder hvor det foregår fiske.

Det er beklagelig at utslippet i dag går urensset til sjø med hensyn til gytefelt og fiskeområder. Fiskarlaget vurderer at det må settes krav til rensing av utslippene. Det foresettes også at det er gode strømforhold for spredning av utslippene og at det ikke vil være negativ innvirkning på marint liv. Det må gjøres en helhetlig vurdering av effekt av utslipp av ferskvann og organisk materiale, samt tåleevnen til det marine miljøet.

Dersom det skal legges ut ny ledning må det ikke være heng på ledningen og det må benyttes fester som fiskeredskap kan heftes i. Det må heller ikke være ankringsforbud i området. Fiskerne fraskriver seg ansvar for skade på ledningen under fiske og fiskerne må få erstatning for eventuell skade på fiskeredskaper.

På generelt grunnlag gjør Fiskarlaget oppmerksom på at fiskerinæringen er basert på fornybar biologisk produksjon og er avhengig av et rent og produktivt kyst- og havmiljø.

Hans Erik Koltveit (grunneier av eiendom med g./b.nr. 137/1), merknad av 14.06.2021:

Økt nedtapping av vannstanden i Gjerdesdalsvannet må vurderes før det blir gitt tillatelse til å øke utslippene.

Bjarte Djuv, merknad av 20.06.202:

Utvidelsen av produksjonen fra 150 til 375 tonn per år vil medføre stor anrikning av næringsstoffer i en fjord som angivelig er sterkt påvirket av forurensning fra oppdrettsanlegg. Sandeidfjorden er en del av Krossfjorden, som omfatter Vindafjord. Det ligger tett med oppdrettsanlegg i området.

I Vindafjord har likevekten mellom organismer blitt sterkt forverret de siste 30 årene, blant annet pga. store utvidelser av oppdrettsanlegg. Det påstås at villfisk og skalldyr fra Vindafjord i dag nesten ikke kan brukes som mat, og at arter som blåskjell, kråkeboller og kamskjell er nesten utryddet.

På disse grunnlag anbefales det å ikke gi ny tillatelse til Ilsvåg Holding AS.

Statsforvalteren sin vurdering

Merknader fra Vindafjord kommune, Fiskeridirektoratet, Fiskarlaget Vest og Bjarte Djuv gjelder påvirkning av økte utslipp til resipienten, og omfattes av vår behandling av saken etter

forurensningsloven. Når det gjelder rensing av utslipp fra anlegget viser vi til våre vurderinger i saksutredningen nedenfor hvor dette er grundig belyst.

Statsforvalteren har ingen ytterligere kommentarer til høringsuttalelsene over som i hovedsak retter seg mot uttak av ferskvann fra Gjerdesdalsvatnet, som vil være en del av NVE sin vurdering av om omsøkt endringen medfører behov for konsesjonsbehandling etter vannressursloven.

Kunnskapsgrunnlag

For en samlet gjennomgang av kunnskapsstatus for miljøvirkninger av oppdrett viser vi til Havforskningsinstituttet sin *Risikorapport for norsk fiskeoppdrett* av 2018¹, 2019² og 2021³. Rapportene gir en oppdatert og kortfattet gjennomgang av kunnskapsstatus for utslippsrelaterte problemstillinger tilknyttet matfiskanlegg i sjø inkludert effekter av; utslipp av organisk materiale og løste stoffer, utslipp av fremmedstoffer som legemidler og antibegroingsmidler, utslipp av miljøgifter, fôrspill og fekalier, samt mer indirekte effekter av utslipp på andre fiskeressurser. Utslippene fra landanlegg vil se noe annerledes ut og har ofte gjennomgått en renseprosess som fjerner en del partikler og næringsalter, og slippes i et enkelt punkt.

Den generelle kunnskapen om hvordan de ulike marine naturtypene i sjø kan påvirkes av forurensning fra oppdrettsvirksomhet er fortsatt begrenset, men det pågår forskningsprosjekter på dette i regi av Havforskningsinstituttet. Kunnskapsstatus for påvirkninger på marine naturtyper er oppsummert i Havforskningsinstituttets rapport *Effekter av utslipp fra akvakultur på spesielle marine naturtyper, rødlista habitat og arter*⁴.

Vannforekomsten – Sandeidfjorden

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav om at tilstanden i vannet skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst «god» økologisk tilstand og «god» kjemisk tilstand jf. forskriftens klassifisering.

I henhold til vannforskriftens inndeling, ligger den aktuelle lokaliteten i vannforekomsten *Sandeidfjorden*⁵. Vannforekomsten er kategorisert som «beskyttet kyst/fjord. Økologisk miljøtilstand er «god» basert på høy presisjon i målingene. Kjemisk tilstand er «ukjent» og med lav presisjon.

Sandeidfjorden er i «liten grad» påvirket av diffus avrenning fra spredt bebyggelse. Det er gjort tiltak, som sanering. Vannforekomsten er i «ukjent grad» påvirket av punktutslipp fra renseanlegg, og det estimeres at utslippet er på ca. 1 412 pe i 2020. Vannforekomsten er ifølge vann-nett liten grad påvirket av diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett.

Det forventes at miljømål for vannforekomsten nås.

---

¹ Rapport fra Havforskningsinstituttet. Fisken og havet, særnr. 1-2018 https://www.hi.no/resources/publikasjoner/risikorapport-norskfiskeoppdrett/2018/risikorapport_2018.pdf

² Rapport fra Havforskningsinstituttet. Fisken og havet, særnr. 2019-5 <https://www.hi.no/templates/reporteditor/report-pdf?id=28012&22430497>

³ Rapport fra havforsknningen. Fisken og havet, særnr. 2021-7 <https://www.hi.no/templates/reporteditor/report-pdf?id=40184&09079321>

⁴ Husa, V., Kutti, T. Agnalt, A.-L., Karlsen, Ø. Bannister, O., Samuelsen, O. Grøsvik, B.E, «Effekter av utslipp fra akvakultur på spesielle marine naturtyper, rødlista habitat og arter – Kunnskapsstatus», Havforskningsinstituttet, rapportnr. 8, 2016, 52 sider. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M504/M504.pdf>

⁵ Vann-nett: Sandeidfjorden (CN3523222). <https://www.vann-nett.no/portal/#/waterbody/0242031200-C>

Naturmangfold

I kartdatabasen Temakart Rogaland ligger en del kunnskap som gjelder viktige naturverdier som marine naturtyper, nøkkelområder for spesielle arter og bestander og naturvernområdet i influensområdet til anlegget, samt informasjon om kystnære fiskeridata som er relevant for forståelsen av den økologiske betydningen et område har for kommersielt utnyttbare marine ressurser.

Det er registrert vanlig ålegras⁶ av *lokalt viktig* verdi i Årvik, ca. 700 m NØ for utslippspunktet. I tillegg har NIVA modellert ålegress i store deler av IIsvåg, ved utløpene til Ileelva (**Figur 2**). Små forekomster av ålegress vil normalt kun ha en lokal verdi, og i aktuelle tilfeller begrunnes verdien med forekomstenes overlapp med et overlappende gytefelt for torsk, som dekker hele fjordområdet som utgjør resipienten.

Det er i tillegg registrert områder for passiv fisk (notfiske) og gytefelt for torsk og annen marin fisk i resipienten (**Figur 3**).

Det er registrert flere ikke-truede fuglearter i IIsvåg, med sang/spill i hekketid og passende hekkebiotop. Det er også observert gulspurv (nær truet, NT) i hekketid og med passende hekkebiotop.

Det er ikke registrert korallrev eller terskler som følge av israndavsetninger i vannforekomsten. På grunn av manglende kartlegging har vi ikke kunnskap om eventuelle forekomster av sårbare marine habitater og naturtyper som korallrev, korallskog, svampområder, kalkalgeforekomster m.m. i Rogaland.

Lokal resipient

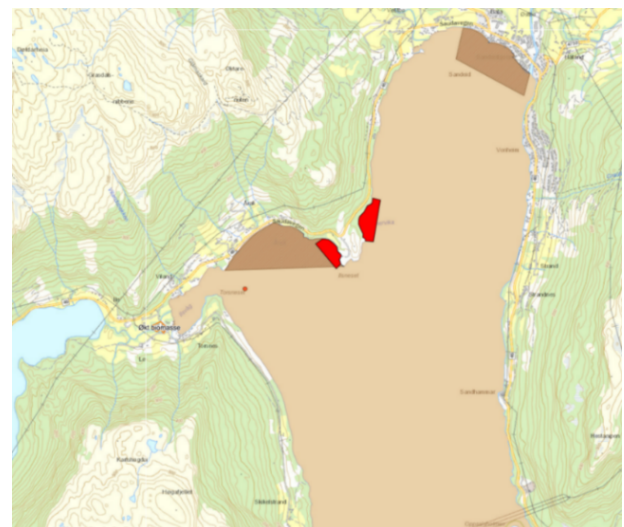
Lokalitet IIsvåg Land ligger i IIsvåg, en del av den ca. 10 km lange og 2-3 km brede Sandeidfjorden i Vindafjord kommune. Sandeidfjorden har, midt i fjorden, en dybde på inntil 388 m. I IIsvåg er maksimal dybde ca. 18 m. Dybden øker fra land og er ved utslippspunktet ca. 67 m.

Det er ingen fjordterskler mellom avløpspunktet og Sandeidfjorden. Strømretningen er lite ensrettet i området, men vannmassene forflytter seg totalt sett i SØ retning jf. FoMAS (2010)⁷.

Tillatelsene til sjølokalitetene IIsvåg sjø og Torsneset er trukket. Disse hadde under drift tillatelse til utslipp fra henholdsvis 65 og 780 tonn per år. MOM-B-undersøkelsene lokalitet Torsnes viste tilstand

Figur 2 - Marint naturmangfold - Ålegress modellert (IIsvåg), og vanlig ålegress. Temakart Rogaland 2021.

Figur 3 - Fiskeriinteresser: Gytefelt for torsk (lys brun), gytefelt for torsk, lyr og hyse (mørk brun), låssettingsplass (rød), fiskeplass for aktiv redskap (mørk brun). Temakart Rogaland 2021.

⁶ Naturbase: Kobbaskjeret. <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00104143>

⁷ «Strømmålinger ved utløp av IIsvågen i Vindafjord kommune sept./okt. 2010» FoMAS, rapportnr. 1-29

1 – «meget god» i 2013 og 2015. Den nærmeste aktive sjølokaliteten ligger ca. 2,2 km sør for Ilsvåg sitt utslippspunkt. Sjølokalitet Skigelstrand har tillatelse til utslipp fra produksjon av 2 340 tonn regnbueørret per år.

Den lokale resipienten har vært overvåket gjennom punkt-B undersøkelser i 2014, 2018⁸ og 2020⁹. Utslippspunktet ble flyttet fra å gå ut i Ileelva til nord for Torsneset i 2017.

Sjøbunnen er i henhold til disse undersøkelsene dominert av silt, og mindre dominert av sand. Minst dominerende er grus. Undersøkelsene viste beste tilstand (1 – meget god) i 2018 og 2020.

Det ble i 2018 påvist bløtbunn i 5 av 8 prøvepunkt, og det ble ikke påvist lukt, gassbobler eller fôrrester/fekalier i noen grabbprøver. Undersøkelsen ble utført ved ca. 122 tonn fisk i anlegget fra ca. 112 tonn fôr.

I 2020 ble det utført en B-undersøkelse med 8 stasjoner mellom 17-203 m fra utslippspunktet. biomassen var ved undersøkelse 187 tonn fra ca. 189 tonn fôr. Det ble ikke påvist lukt, gassbobler eller fôrrester/fekalier i noen grabbprøver. Rapporten konkluderer med at utløpet ikke virker å ha noen utbredt negativ påvirkning på resipienten og at resipienten klarer å omsette den organiske gjødslingen som skjer i forbindelse med utløpet fra settefiskanlegget.

Utslipp og rensing

Generelt om utslipp fra akvakultur

Akvakulturanlegg kan generelt sett påvirke miljøet ved utslipp til vann, støy, lys, lukt og ved generering av farlig avfall. Utslipp til vann regnes som største potensielle forurensningsfare. Lokaliteten vil ha utslipp av spillfôr og fekalier og andre avfallsstoffer fra fisken sin metabolisme. Dette medfører utslipp av blant annet oppløste næringssalter og organiske partikler. Næringssaltene har gjødselende effekt på marine alger, mens partiklene sedimenterer og blir brutt ned av bunnfauna. Utslippene kan endre artsdiversiteten og mengden individ i den marine floraen og faunaen både i strandsonen, i vannsøylen og på bunnen.

Aktiviteten på lokaliteten vil kunne medføre mindre utslipp av blant annet legemiddel og vaske- og desinfeksjonsmiddel. Fremmedstoff i fôret som blir brukt, selv om nivået er lavt, kan også gi et visst utslipp av enkelte prioriterte miljøgifter.

Akvakulturproduksjon genererer vanligvis små mengder farlig avfall, med lav risiko for utslipp. Rett håndtering og lagring av avfall skal ikke gi utslipp til miljøet. Enkelte komponenter i anleggene er laget i plast, blant annet diverse tau og nett, samt biofilmbærer i enkelte renseanlegg. Slitasje på plastdeler vil medføre utslipp av plast til det marine miljøet. Mikroplast vil kunne finne veien inn i næringskjeden. Større plastavfall vil kunne forsøple strandsonen eller på bunnen, eller forveksles med mat av sjøfugl, fisk og marine dyr.

Død fisk og annet organisk avfall er en ressurs som kan utnyttes. Død fisk blir konservert ved ensilering og kan benyttes i produksjon av protein eller biogass. Rett håndtering og lagring av ensilasje skal ikke gi utslipp til miljøet.

Utslipp fra lokalitet Ilsvåg

Ifølge søknad er ikke installert noe mekanisk renseanlegg på avløpet fra anlegget.

⁸ «Resipientgranskning – settefisk, Punkt B-granskning – Lokalitet Ilsvåg – Vindafjord kommune», Resipientanalyse AS, rapportnr. 1657, 24.09.2018

⁹ «Undersøkelse av sedimentmiljø ved Ilsvåg settefisk», Åkerblå, rapportnr. 102286-01-001, 01.12.2020

Avløpet går gjennom en pålagt sikring mot rømming, der fiskefellen har 4 mm spalteåpning på en 3 m bred rist som er skråstilt med 45°. Risten samler opp en del slam, samt at noe slam også samles ved vertikale «munker» i avløpet fra hvert kar. Rensegrad for utslippene totalt sett er begrenset.

I henhold til skissert tabell i notat fra Rådgivende Biologer av 09.06.2021 vil det ved produksjon av 375 000 tonn fisk og oppsamling av ca. 250 kg slam (5 % tørrstoffinnhold) slippes ut 16,8 tonn nitrogen (Tot-N), 3,6 tonn fosfor (Tot-P) og 46,9 tonn organisk karbon (TOC). De spesifikke utslippene (kg utslipp per tonn produsert fisk) er anslått å være 45 kg nitrogen/tonn fisk, 9 kg fosfor/tonn fisk og 125 kg karbon/tonn fisk.

Det søkes om å fortsatt slippe avløpet «urenset» til den gode resipienten, med begrunnelse at det vil være teknisk vanskelig og økonomisk kostbart å etablere et mekanisk avløpsrenseanlegg på dette anlegget, på grunn av lite fall mellom karene og stort mottrykk i avløpet med et så dypt utslipp.

I behandling av IISVÅG Holding sin søknad om gjeldende tillatelse i 2015 (ref. 2014/4513) vurderte IRIS (nå NORCE) konsekvensene av Statsforvalteren sitt krav om mekanisk rensing av utslippene¹⁰. Konsulenten beskrev utfordringer knyttet til høydenivåene ved anlegget:

- De fleste av bassengene ligger lavt og avløpsvannet må derfor pumpes fra bassengene til en eventuell rensestasjon.
- Etter mekanisk rensing må det filtrerte vannet pumpes videre gjennom en ny stasjon, til felles avløpsledning.
- Effekten av mekanisk rensing ved bruk av kun mikrosiler er sterkt avhengig av partikkelstørrelsen.
- Alle former for påvirkning av partiklene, først og fremst mekaniske påvirkninger som medfører knusing av partiklene, vil kunne bidra til nedsatt renseseffekt.

På bakgrunn av denne vurderingen, samt gode resipientforhold i fjorden ble vilkåret om mekanisk rensing trukket av Statsforvalteren.

I henhold til tillatelse av 19.11.2015 skal IISVÅG Holding måle avløpsmengde, samt utslipp av organisk stoff og partikulært materiale, fosfor og nitrogen for en hel driftssyklus, deretter kunne målingene etter skriftlig bekreftelse fra Statsforvalteren utgå. Det har ikke blitt gitt en slik skriftlig melding på bakgrunn av at målingene ikke har vært representativ for en hel driftssyklus med full produksjon (2015-2018). Utslippene har blitt målt årlig frem til 2021.

Statsforvalteren vurdering:

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken jf. nml § 8.

Søknadens innhold er vurdert i henhold til føre-var-prinsippet i nml § 9 og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i § 12. Vi vurderer at utslippets påvirkning og resipientens bæreevne vil ivaretas gjennom trendovervåking av bløtbunnen. Vi finner tiltaket tilstrekkelig for å oppdage eventuell forringelse av resipienten som følge av det økte utslippene til sjø.

Søknaden er i så måte vurdert og funnet i samsvar med prinsippene i nml §§ 8-12.

Vannforekomsten

Etter vår vurdering vil utslipp fra produksjon av inntil 375 tonn fisk per år i liten grad bidra til forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet med hensyn til organisk belastning og nærings saltutslipp jf. miljømålet i vannforskriftens § 4 og prinsippet om samlet belastning i nml § 10.

---

¹⁰ Notat: «Vurdering av Fylkesmannens varsel om endret utslippstillatelse ved IISVÅG Holding AS», IRIS, 15.09.2010.

Naturmangfold

Etter vår vurdering vil påvirkningen av utslippet fra omsøkt produksjon i liten grad påvirke marine naturtyper, som lokale forekomster av ålegress i strandsonen i Sandeidfjorden. Det antas at utslippene i hovedsak føres i SØ retning og at utslippspunktet ligger på tilstrekkelig dybde til at det innlagres og omsettes.

Gjennom overvåking av marin bløtbunnsfauna og sedimenter vil virksomheten kunne fange opp eventuell negativ påvirkning. Dersom det viser seg at utslippene påvirker resipienten negativt har Statsforvalteren anledning til å pålegge nye undersøkelser jf. forurensningsloven § 51 eller gjøre endringer i tillatelsen jf. forurensningsloven § 18 første ledd punkt 1-3.

Utslipp fra settefiskanlegg

Utslipp fra gjennomstrømningsanlegg

Utslipp fra gjennomstrømningsanlegg er ofte svært fortynnet og Statsforvalteren er kjent med at det kan være store variasjoner i målingene av utslippene. Vi ser også, gjennom årsrapportering av utslippsberegning fra settefiskanlegg i Rogaland, at det ofte er signifikante forskjeller mellom målingene av avløpet og beregningene fra oppsamlet slam.

Utslippsberegning

I vår vurdering av saken har vi lagt til grunn beregningen av netto- og brutto utslipp fra søknad. I henhold til beregningene vil det ved produksjon av 375 tonn fisk og fôrfaktor 1,0 på anlegget slippes ut 16,8 tonn nitrogen (Tot-N), 3,6 tonn fosfor (Tot-P) og 46,9 tonn organisk karbon (TOC).

Statsforvalteren har i tillatelse av 28.11.2015 satt krav om at llsvåg skal måle utslippet sitt over én driftssyklus. Søker har imidlertid målt utslippene fra tillatelsen ble gitt i 2015 og frem til inneværende år, blant annet fordi prøvetakingen skal være representativ for bedriftens faktiske utslipp fra en hel driftssyklus, mens det på lokaliteten i perioder har vært redusert produksjon eller at det kun har blitt tatt stikkprøver av avløpet¹¹. På denne bakgrunn har ikke kravet blitt opphevet tidligere.

Vi ser at mengden organisk karbon beregnet på grunnlag av tall i virksomheten sin siste årsrapport¹² er langt lavere utslipp enn utslipp beregnet i søknaden, og utslippene av fosfor er langt høyere enn beregninger i søknaden (**Tabell 1** **Tabell 2**).

Tabell 1 - Utslipp fra en produksjon av 201,5 tonn, fôrfaktor = 0,9 (tall fra årsrapport 2020)

TOC, tonn	Tot-N, tonn	Tot-P, tonn
5 467	7 569	10 243

Tabell 2 - Estimert utslipp fra en produksjon av 350 tonn (beregnet fra tall i årsrapport 2020, ved bruk av faktor 1,86)

TOC, tonn	Tot-N, tonn	Tot-P, tonn
10 174	14 086	19 063

Vi vurderer av på bakgrunn av utsikkerheter rundt de faktiske målingene av utslippene at det ikke vil være hensiktsmessig å fortsette med målingene av avløpet, men at virksomheten i sin årsrapport legger ved et estimat av brutto regnskap av årlig produsert biomasse og oppsamlet slam.

Rensing av utslipp

¹¹ Epost fra Statsforvalteren «Tilbakemelding årsrapport produksjonsåret 2016 – saka avsluttast», 27.06.2021

¹² Årsrapport for produksjonsåret 2020

Når det gjelder rensing av utslippene vurderer Statsforvalteren at den samme problemstillingen som lå til grunn for at vilkåret ble trukket i 2015 er gjeldende i dag:

Vi vurderer at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å pålegge mekanisk rensing av utslippene. I vurderingen har vi tatt i betraktning utfordringer med høydenivåer på anlegget, at det i dag ikke finnes infrastruktur for å etablere et slikt anlegg uten betydelige investeringer, og at resipienten fremstår som god. Vi har også tatt i betraktning at det i tillatelse av 19.11.2015 ble satt krav om at utslippspunktet skulle etableres på minst 35 m dyp. Alle utslipp til Ileelva ble derfor samle sluppet ut via ny ledning ca. 1 km ut i fjorden, på ca. 67 m dyp. Dybdeforholdene virker med dette tilstrekkelig for å hindre at utslippene innlagres i produksjonslaget for alger mm. Vi forutsetter derimot «god» tilstand i resipienten. Dersom det skjer en negativ påvirkning, vil det være nødvendig å vurdere strengere krav til utslippene.

Overvåking av effekt av utslippene

På bakgrunn av at vi i ny tillatelse ikke stiller krav om utslippsberegning eller utslippsreduksjon vurderer vi at det er behov ytterligere overvåking av resipienten. Dersom det viser seg at utslippene setter den økologiske tilstanden i resipienten vil vi vurdere å pålegge for eksempel krav om rensning eller nye undersøkelser jf. forurensningsloven § 51. Statsforvalteren har også anledning til å endre tillatelsen jf. § 18 første ledd punkt 1-3.

I dag utføres det kun «lokale» resipientundersøkelser («punkt-B-undersøkelse»). For å forstå hvordan utslippene påvirker bløtbunnsfaunaen og sedimentene i resipienten vil det imidlertid være nødvendig å overvåke et større område.

Overvåkingen skal skje med parametere hentet fra NS9410. Utførelsen og klassifiseringen skal være i henhold til vanforksriftens klassifiseringsveileder 02:2018 (eller nyere).

Virksomheten må derfor utarbeide et overvåkingsprogram med minimum tre representative prøvestasjoner: (1) ved utslippspunktet, 2) i strømretning av utslippet og 3) en referansestasjon. Programmet skal godkjennes av Statsforvalteren.

Konklusjon

Ut fra en samlet vurdering anser Statsforvalteren det som forsvarlig å gi tillatelse etter forurensningsloven til en produksjonsramme på 375 tonn/år på vilkår som tilsvarer 1,5 M fisk à 250 gram samtidig som miljøvirkningene og miljøtilstanden i resipienten overvåkes. Dette vil sikre at utslippene ikke gir uakseptable miljøvirkninger for fjorden som økosystem. Utnyttelse av tillatelsens produksjonsramme forutsetter med andre ord at vilkår om miljøtilstand i resipienten overholdes ved fremtidig drift.

Spesielle vilkår vedrørende resipientovervåking (marin bløtbunn- og sedimentundersøkelser) fremgår av vilkårene i vedlagt tillatelse.

Vi forutsetter at utslippene ikke skal forringe annen bruk av området eller naturverdier med deres økologiske funksjon i sjø generelt og i Sandeidfjorden spesielt.

Vi forventer ikke vesentlig forringelse av miljøtilstand i resipienten, verken med hensyn til miljøtilstand i vannforekomsten jf. vannforskriftens § 4 eller med hensyn til økologisk funksjon til marin bløtbunnsfauna og marine naturtyper i Årvik. Dersom negativ påvirkning allikevel oppdages i resipientundersøkelsene, må nye tiltak vurderes. Statsforvalteren har lovhjemmel til å pålegge nye undersøkelser (jf. forurensningsloven § 51) eller ved å endre tillatelsen (jf. § 18 første ledd punkt 1-3).

Utslippstillatelsen ansees å være i tråd med prinsipp om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver jf. nml § 11.

Offentliggjøring

Kopi av dette brevet sendes til kommunen, og andre relevante parter. Endringen av tillatelsen vil i tillegg kunngjøres på Statsforvalteren sin nettside. <https://www.statsforvalteren.no/Rogaland/Miljo-ogklima/>.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Susanne Bøe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse - Ilsvåg Holding

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER
Hans Erik Koltveit	Koltveitvegen 116	5578	NEDRE VATS
Bjarte Djuv	Sandvikåsen 22	4208	SAUDASJØEN
Rådgivende Biologer AS	Edvard Griegs vei 3	5059	BERGEN
Mattilsynet	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	ØLEN
Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 sentrum	5804	BERGEN